

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО

*методичні рекомендації до проведення практичних занять
для студентів спеціальності
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», ОС «Бакалавр»*

УДК 02(072)(075.8)

Б 67

*Розглянуто та рекомендовано до друку кафедрою філологічних
дисциплін і соціальних комунікацій,
Протокол №11 від 24 грудня 2020 р.*

*Розглянуто та рекомендовано Науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
Протокол № 8 від 18 лютого 2021р.*

Рецензент:

Укладач: Мовчан К.М. - старший викладач кафедри філологічних дисциплін і соціальних комунікацій

Б 67

Бібліотекознавство: методичні рекомендації до проведення практичних занять для студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», ОС «Бакалавр»/ укл. К.М. Мовчан.– Мукачево: РВЦ МДУ, 2020.– 32 с.

Методичні рекомендації створені з метою підготовки до практичних занять та з організації диференційованої різнорівневої самостійної роботи студентів для закріплення теоретичного матеріалу.

ЗМІСТ

Передмова	4
Тематика семінарських(практичних) занять.....	7
Змістовий модуль I Теоретичні засади бібліотекознавства	7
Практичне заняття 1. Бібліотекознавство як наука	7
Практичне заняття 2. Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у XIX ст	8
Практичне заняття 3. Основні етапи розвитку бібліотекознавства	9
Практичне заняття 4. Організація бібліотекознавчих досліджень	10
Практичне заняття 5. Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі.....	12
Змістовий модуль II. Бібліотека як соціальний інститут. Теоретичні засади та практичні аспекти організації функціонування бібліотечної справи	13
Практичне заняття 6. Співвідношення соціальних і технологічних функцій бібліотеки	13
Практичне заняття 7. Еволюція поглядів бібліотекознавців щодо бібліотеки як системи	15
Практичне заняття 8. Бібліотечна професіологія.....	16
Практичне заняття 9. Основні принципи організації бібліотечної справи	17
Практичне заняття 10. Реалізація основних принципів організації і функціонування бібліотечної справи в Україні на сучасному етапі.....	19
Практичне заняття 11. Бібліотечна система України	20
Практичне заняття 12. IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва.....	21
Питання до іспиту	23
Завдання для самостійної та індивідуальної роботи	25
Література.....	28

ПЕРЕДМОВА

Бібліотекознавство – наука про бібліотечну справу, що має тривалу історію, ємне теоретичний зміст, обширний понятійний апарат, широку область практичного застосування та інші риси, притаманні більшості наукових і навчальних дисциплін.

Значну роль у розвитку бібліотекознавства зіграли В. І. Соболиціков (1813-1872), Н. А. Рубакін (1862-1946), А. А. Покровський (1875-1954), К. І. Рубинський (1860-1930), Л.Б. Хавкіна (1871-1949) та ін. Вони характеризували бібліотечну справу як важливу галузь народного освіти, підкреслювали велику культурну роль бібліотек, їх важливе місце в самоосвіті.

Розвиваючись в руслі світового бібліотекознавства, вітчизняна бібліотечна наука в той же час мала самобутні риси. Так, бібліотекознавці наполегливо виступали за розширення кола читачів, загальнодоступність бібліотек. Велика увага приділялася вивченню читачів, розкриттю книжкових фондів, полегшенню їх використання. Багато в чому оригінальний характер носили погляди вітчизняних бібліотекознавців на комплектування бібліотечних фондів, їх каталогізацію, організацію бібліотечних фондів, інші проблеми бібліотечної справи.

Розвиваючись як наукова дисципліна, бібліотекознавство в XIX в. у зв'язку з появою перших бібліотечних шкіл і курсів викладається і як навчальна дисципліна. При цьому обидва процеси йшли майже паралельно. Вже в самому першому визначенні бібліотекознавства Шретгінгером був зафіксований його навчальний аспект. Як навчальна дисципліна бібліотекознавство також характеризувалося прикладною, практичною спрямованістю.

Таким чином, в XIX-початку XX ст. бібліотекознавство сформувалося як наукова і навчальна дисципліна. У той же час бібліотекознавство являло собою в основному формально-технічну дисципліну, що характеризується високою питомою вагою проблематики практичної спрямованості. Відмінна особливість світового бібліотекознавства зазначеного періоду полягає в тому, що воно розвивалося як єдина в світовому масштабі наука.

Мета вивчення навчальної дисципліни: надати студентам знання про теоретико-методологічні, організаційні та історичні засади бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни, а також з'ясувати феномен бібліотеки як соціокультурного явища, ознайомитись з основами організації функціонування бібліотечної справи з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності.

Завданнями викладача, реалізація яких забезпечить досягнення цієї мети, є:

- вивчити теоретичні засади бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни;
- розглянути основні історичні етапи розвитку бібліотекознавства в Україні та світі;
- опанувати методологію та методику бібліографознавства;

- ознайомитися із організацією та основними тенденціями бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі;
- сформулювати загальні поняття про бібліотеку та її роль в суспільстві, функції, структурно-функціональну модель, сутність системної організації бібліотеки;
- оволодіти науковими підходами до класифікації і типологізації бібліотек;
- ознайомитися з професійними вимогами до бібліотекаря, теоретичними засадами бібліотечної професіології;
- вивчити теоретичні засади та практичні аспекти організації функціонування бібліотечної справи, зокрема, принципи і закономірності формування бібліотечних систем, типовидову структуру бібліотечної системи України, сучасні підходи до управління бібліотечною справою;
- розглянути основні напрями і форми міжнародного бібліотечного співробітництва.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати**:

- понятійно-категоріальний апарат бібліотекознавства;
- об'єкт, предмет, структуру, багатоаспектність функцій, методологію бібліотекознавства;
- загальні тенденції, історію і сучасний стан розвитку вітчизняного та зарубіжного бібліотекознавства;
- теоретичні засади та практичні аспекти бібліотечної професіології;
- основні типи і види бібліотек, їх соціальні функції; теоретичні та законодавчі засади організації суспільного користування бібліотеками;
- структуру бібліотечної системи України;
- принципи організації бібліотечної справи в країні;
- основні напрями міжнародного бібліотечного співробітництва.

Вміти:

- визначати структуру, об'єкт і предмет бібліотекознавства;
- аналізувати основні принципи і концепції розвитку бібліотечної справи;
- визначати місце бібліотекознавства в системі наук, співвідношення бібліотекознавства з іншими науками;
- володіти основними методами бібліотекознавчих досліджень;
- аналізувати історію та сучасний стан бібліотекознавчої думки та бібліотекознавчих досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних;
- здійснювати історіографічний аналіз розвитку бібліотекознавства;
- аналізувати наукові праці бібліотекознавців; володіти бібліотечною термінологією та знати її історію;
- реалізовувати державну політику в галузі бібліотечної справи;
- визначати основні види і типи бібліотек та їх функції;
- виявляти регіональні особливості бібліотек і бібліотечних мереж;
- сприяти взаємодії між бібліотеками різних систем і відомств.

Загальні компетенції: уміння працювати самостійно, узагальнювати фактографічний, статистичний, науковий і літературний матеріал; уміння оперувати різними джерелами інформації, аналізувати та порівнювати їх; базові

уявлення про процеси в суспільстві, які на сучасному етапі впливають на розуміння основних понять та явищ, які охоплює дисципліна.

Фахові компетенції: уміння визначити структуру, об'єкт і предмет бібліотекознавства; здатність аналізувати основні принципи і концепції розвитку бібліотечної справи; володіння основними методами бібліотекознавчих досліджень; навички володіння бібліотечною термінологією; здатність виявляти регіональні особливості бібліотек і бібліотечних мереж та сприяти взаємодії між бібліотеками різних систем і відомств.

Тематика семінарських(практичних) занять

Змістовий модуль I Теоретичні засади бібліотекознавства.

Практичне заняття 1. Бібліотекознавство як наука.

Понятійний апарат бібліотекознавства. Об'єкт бібліотекознавства. Предмет бібліотекознавства. Наукові та соціальні функції бібліотекознавства. Структура бібліотекознавства.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно засвоїти понятійний апарат бібліотекознавства. Шляхом виконання практичної роботи визначати наукові та соціальні функції бібліотекознавства, визначати структуру бібліотекознавства.

Студент повинен знати:

1. Понятійний апарат бібліотекознавства.
2. Наукові та соціальні функції бібліотекознавства. Структура бібліотекознавства.

Студент повинен уміти:

1. Вільно орієнтуватися у різних тлумаченнях основних понять, пов'язаних із бібліотекознавством, його об'єктом, предметом, структурою, Визначати наукові і соціальні функції бібліотекознавства.

Практичні завдання.

Завдання 1. Дайте визначення терміна «Бібліотекознавство».

Завдання 2. Назвіть предмет бібліотекознавства.

Завдання 3. Наведіть структуру бібліотекознавства. Опишіть проблему класифікації наукового знання Володимира Вернадського.

Завдання 4. Визначити особливості проявів суттєвих функцій через соціальні ролі у табличному вигляді.

Суттєві функції	Соціальні ролі	Особливості
Документальна		
Інформаційна		
Когнітивна		

Завдання 5. Визначити особливості проявів суттєвих функцій через соціальні ролі у табличному вигляді.

Суттєві функції	Соціальні ролі	Особливості
Документальна		
Інформаційна		
Когнітивна		

ТЕСТИ.

1. Об'єктом бібліотекознавства є (виберіть правильну відповідь):

- а) бібліотека;
- б) бібліотечний соціальний інститут;
- в) бібліотечні організації.

2. Які аспекти вивчає бібліотекознавство?

- а) теорію бібліотечної справи;
- б) історію бібліотечної справи;
- в) організацію бібліотечної справи;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

3. Бібліотекознавство це:

- а) наукова дисципліна документно-комунікаційного циклу, теоретично відтворює бібліотеку як наукове поняття і об'єкт реальності в усіх її зв'язках;
- б) наука про документ та документообіг; наукова дисципліна, яка досліджує процеси створення й функціонування документів та розробляє принципи побудови документно-комунікаційних систем та методи їхньої діяльності;
- в) одна з форм людської діяльності.

Практичне заняття 2. Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у ХІХ ст. М. Шреттінгер: введення у науковий обіг терміну «бібліотекознавство».

Відокремлення бібліотекознавства від бібліотечної практики. Перші наукові спроби визначення предмета бібліотекознавства, формування уявлень про структуру бібліотекознавства як наукової дисципліни. Збільшення кількості наукових публікацій із бібліотекознавства, організація перших бібліотекознавчих журналів, утворення професійних бібліотечних асоціацій, формування наукових бібліотекознавчих центрів.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно засвоїти основні етапи становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у ХІХ ст., знати основні історичні дати становлення бібліотекознавства, визначення його предмету, структури. Шляхом виконання практичної роботи, прослідкувати тематику публікацій з бібліотекознавства, основні наукові напрями, скласти хронологічну характеристику створення та організації роботи професійних бібліотечних асоціацій.

Студент повинен знати:

1. Основні етапи становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни.

2. Перші наукові спроби визначення предмета бібліотекознавства, формування уявлень про структуру бібліотекознавства як наукової дисципліни.

3. Становлення та організацію перших бібліотекознавчих журналів, утворення професійних бібліотечних асоціацій, формування наукових бібліотекознавчих центрів.

Студент повинен уміти:

1. Вільно орієнтуватися у історичних датах становлення бібліотекознавства, визначення його предмету, структури.
2. Визначати структуру бібліотекознавства.
3. Знати професійні бібліотечні асоціації, визначити принципи роботи.

Практичні завдання.

1. Проаналізувати інформаційні ресурси з теми та визначити сучасний стан її розробленості.
2. Скласти власний перелік основних бібліотекознавчих термінів з посиланнями на джерела, де наведено їх тлумачення.

ТЕСТИ.

1. Назвіть українські фахові бібліотекознавчі видання.

- а) «Бібліотекознавство», «Бібліотекознавство і бібліографія за кордоном», «Бібліосвіт», «Вісник Книжкової палати»;
- б) «Бібліотекознавство», «Бібліотечний форум», «Бібліотечні кадри», «Бібліотечний вісник»;
- в) «Вісник Книжкової палати», «Бібліотечний вісник», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Наукові праці НБУВ»;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

2. Назвіть видатних українських бібліотекознавців.

- а) В.І. Собольщиков, М.О. Рубакін, О.О. Покровський, Л.Б. Хавкіна;
- б) К.І. Рубинський, Н.Я. Фрідьєва, Д.А. Балика, С.О. Сірополко;
- в) М.О. Рубакін, К.І. Рубинський, Ю.М. Столяров, О.С. Чубар'ян.

3. Хто першим ввів у науковий обіг термін «бібліотекознавство»?

- а) Г. Ноде;
- б) М. Шреттінгер;
- в) М. Рубакін;
- г) К. Рубинський;
- д) Ю. Столяров.

Практичне заняття 3. Основні етапи розвитку бібліотекознавства.

Виникнення і розвиток бібліотекознавчої думки (середина II тис. до н.е. – XVIII ст.). Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у XIX ст. Загальна характеристика основних напрямів та проблематики зарубіжних бібліотекознавчих досліджень у XX ст. Розвиток українського бібліотекознавства у XX ст.

Методичні рекомендації до виконання роботи.

Вивчаючи тему, необхідно визначити основні етапи виникнення і розвитку бібліотекознавчої думки (середина II тис. до н.е. – XVIII ст.), становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у XIX ст. Давати загальну характеристику основних напрямів та проблематики зарубіжних бібліотекознавчих досліджень у XX ст. Розвиток українського бібліотекознавства у XX ст.

Студент повинен знати:

1. Основні етапи виникнення і розвитку бібліотекознавчої думки (середина II тис. до н.е. – XVIII ст.), становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у XIX ст..
2. Основні напрями та проблематики зарубіжних бібліотекознавчих досліджень у XX ст.
3. Основні етапи розвитку українського бібліотекознавства у XX ст.

Студент повинен уміти:

1. Вільно орієнтуватися у історичних датах виникнення і розвитку бібліотекознавчої думки, становленні бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у XIX ст.
2. Давати загальну характеристику основних напрямів та проблематики зарубіжних бібліотекознавчих досліджень у XX ст.

Практичні завдання.

1. Проаналізуйте як здійснювалася еволюція поглядів бібліотекознавців на структурування об'єкта бібліотекознавства.
2. Розкрити внесок українських бібліотекознавців у XIX-XX ст.

ТЕСТИ.

1. На який період припадає зародження бібліотекознавства як навчальної дисципліни?
 - а) XVIII ст.;
 - б) XIX ст.;
 - в) XX ст.
2. На який період припадає зародження бібліотекознавства як науки?
 - а) XVIII ст.;
 - б) XIX ст.;
 - в) XX ст.
3. Назвіть провідні центри бібліотекознавчих досліджень в Україні.
 - а) Харківська державна академія культури;
 - б) Національна бібліотека України імені І. Вернадського;
 - в) Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника;
 - г) всі відповіді правильні;
 - д) всі відповіді неправильні.

Практичне заняття 4. Організація бібліотекознавчих досліджень.

Поняття про організацію бібліотекознавчого дослідження. Основні етапи бібліотекознавчого дослідження: виявлення і формулювання наукової проблеми; розробка і затвердження технічного завдання; розробка програми наукового дослідження; оформлення результатів наукового дослідження; впровадження результатів наукового дослідження. Характеристика діяльності основних центрів бібліотекознавчих досліджень в Україні. Українські наукові бібліотекознавчі школи. Роль бібліотекознавчої періодики у розвитку наукової думки.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно визначити основні етапи бібліотекознавчого дослідження: виявлення і формулювання наукової проблеми; розробка і затвердження технічного завдання; розробка програми наукового дослідження; оформлення результатів наукового дослідження; впровадження результатів наукового дослідження. Давати загальну характеристику основних центрів бібліотекознавчих досліджень в Україні. Визначити роль бібліотекознавчої періодики у розвитку наукової думки.

Студент повинен знати:

1. Основні етапи бібліотекознавчого дослідження: виявлення і формулювання наукової проблеми; розробка і затвердження технічного завдання; розробка програми наукового дослідження; оформлення результатів наукового дослідження; впровадження результатів наукового дослідження.
2. Основні центри бібліотекознавчих досліджень в Україні.

Студент повинен уміти:

1. Визначити основні етапи бібліотекознавчого дослідження: виявлення і формулювання наукової проблеми; розробка і затвердження технічного завдання; розробка програми наукового дослідження; оформлення результатів наукового дослідження; впровадження результатів наукового дослідження. Надавати їм характеристику.
2. Розрізняти основні центри бібліотекознавчих досліджень в Україні

Практичні завдання.

1. Охарактеризуйте спеціальні методики бібліотекознавчих досліджень.
2. Проаналізуйте такі складники бібліотекознавчих досліджень, як: «аналіз та узагальнення результатів», «впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність бібліотек».

ТЕСТИ.

1. Як називається метод бібліотекознавчих досліджень, сутність якого полягає в тому, що встановлюється подібність предмета, що вивчається, із спорідненими предметами або його відмінність від них?

- а) абстрагування;
- б) формалізація;
- в) порівняння.

2. Як називається розділ бібліотекознавства, змістом якого є загальнотеоретичні, історичні й організаційні проблеми бібліотечної діяльності, а також вивчення об'єкта й предмета бібліотекознавства, його структури, термінології, місця в системі наук, зв'язків із суміжними науковими дисциплінами, закономірностей бібліотечної діяльності, її принципів і концепцій, методології й методики бібліотечних досліджень, історії бібліотекознавчої думки?

- а) загальне бібліотекознавство;
- б) спеціальне бібліотекознавство;
- в) спеціалізоване бібліотекознавство.

Практичне заняття 5. Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі.

Характеристика діяльності провідних бібліотек України як центрів бібліотекознавчих досліджень. Характеристика діяльності вишів України як центрів бібліотекознавчих досліджень. Українські наукові бібліотекознавчі школи. Значення фахової періодики для розвитку бібліотекознавчих досліджень. Відображення основних напрямів бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі у паспортах наукових спеціальностей.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно надавати характеристику діяльності провідних бібліотек України як центрів бібліотекознавчих досліджень; діяльності вишів України як центрів бібліотекознавчих досліджень. Давати загальну характеристику українських наукових бібліотекознавчих шкіл. Визначити роль фахової періодики у розвитку бібліотекознавчих досліджень. Дослідити відображення основних напрямів бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі у паспортах наукових спеціальностей.

Студент повинен знати:

1. Функції провідних бібліотек України як центрів бібліотекознавчих досліджень.
2. Українські наукові бібліотекознавчі школи.
3. Перелік фахової періодики та основні напрями бібліотекознавчих досліджень.

Студент повинен уміти:

1. Надавати характеристику діяльності провідних бібліотек України як центрів бібліотекознавчих досліджень; діяльності вишів України як центрів бібліотекознавчих досліджень.
2. Давати загальну характеристику українських наукових бібліотекознавчих шкіл.
3. Визначати роль фахової періодики у розвитку бібліотекознавчих досліджень.

4. Досліджувати відображення основних напрямів бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі у паспортах наукових спеціальностей.

Практичні завдання.

1. Проаналізуйте як відбувається впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність бібліотек (наведіть приклади).

2. Охарактеризуйте шляхи поширення результатів дослідження серед бібліотекарів і бібліотекознавців.

3. Проаналізуйте теорію і практику використання результатів наукових досліджень в управлінні бібліотекою.

ТЕСТИ.

1. Як називається метод дослідження бібліотечних об'єктів, який ґрунтується на пізнанні змісту за допомогою виявлених елементів їх форми або через деякі формальні системи, результати таких досліджень виражаються в точних поняттях або твердженнях?

- а) абстрагування;
- б) формалізація;
- в) аналіз.

2. Як називається метод бібліотекознавчих досліджень, сутність якого полягає в тому, що встановлюється подібність предмета, що вивчається, із спорідненими предметами або його відмінність від них?

- а) абстрагування;
- б) формалізація;
- в) порівняння.

3. Який метод бібліотекознавчих досліджень полягає в зіставленні аналізованих понять із фактами або подіями, відображенням яких вони є?

- а) контент-аналіз;
- б) метод термінологічного аналізу;
- в) метод операціоналізації понять.

Змістовий модуль II. Бібліотека як соціальний інститут. Теоретичні засади та практичні аспекти організації функціонування бібліотечної справи.

Практичне заняття 6. Співвідношення соціальних і технологічних функцій бібліотеки.

Законодавчий і науковий підходи до формулювання соціальних функцій бібліотеки. Інформаційна, кумулятивна, комунікативна, культурна, меморіальна, освітня, виховна, виробнича, соціалізуюча, соціокультурна, ідеологічна, рекреаційна, гедоністична функції, функція організації масового читання та інші й їх реалізація. Функції моделювання, комплектування, обліку, аналітико-синтетичної обробки,

зберігання, доставки документних ресурсів, обслуговування користувачів, управління, координації і кооперації, науково-методична, дослідницька.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно знати законодавчий і науковий підходи до формулювання соціальних функцій бібліотеки. Необхідно вміти розрізняти та характеризувати інформаційну, кумулятивну, комунікативну, культурну, меморіальну, освітню, виховну, виробничу, соціалізуючу, соціокультурну, ідеологічну, рекреаційну, гедоністичну функції, функцію організації масового читання, функції моделювання, комплектування, обліку, аналітико-синтетичної обробки, зберігання, доставки документних ресурсів, обслуговування користувачів, управління, координації і кооперації, науково-методичну, дослідницьку.

Студент повинен знати:

1. Функції провідних бібліотек України як центрів бібліотекознавчих досліджень.
2. Інформаційну, кумулятивну, комунікативну, культурну, меморіальну, освітню, виховну, виробничу, соціалізуючу, соціокультурну, ідеологічну, рекреаційну, гедоністичну функції бібліотеки, функцію організації масового читання, функції моделювання, комплектування, обліку, аналітико-синтетичної обробки, зберігання, доставки документних ресурсів, обслуговування користувачів, управління, координації і кооперації, науково-методичну, дослідницьку.

Студент повинен уміти:

1. Надавати характеристику інформаційній, кумулятивній, комунікативній, культурній, меморіальній, освітній, виховній, виробничій, соціалізуючій, соціокультурній, ідеологічній, рекреаційній, гедоністичній функціям, функціям організації масового читання, моделювання, комплектування, обліку, аналітико-синтетичної обробки, зберігання, доставки документних ресурсів, обслуговування користувачів, управління, координації і кооперації, науково-методичній, дослідницькій.

Практичні завдання.

1. Підготувати відповіді (доповідь-презентацію) про соціальні функції бібліотеки. Які з них можна назвати «основними», а які – «похідними»? Обґрунтувати.
2. Взаємодія соціальних функцій бібліотеки, їхні диференціація й інтеграція.

ТЕСТИ.

1. Яка функція бібліотеки є сукупністю видів її діяльності щодо інформаційного забезпечення матеріального і духовного виробництва і відтворення, реалізація якої виражається у вигляді процесу задоволення інформаційних потреб користувачів бібліотеки за рахунок масиву інформації, накопиченого в ній, а також інших джерел інформації?

- а) інформаційна;

- б) комунікаційна;
- в) фондоутворююча;
- г) культурна;
- д) освітня.

2. Яка функція бібліотеки є сукупністю видів її роботи, спрямована на вільний духовний розвиток користувачів, залучення до цінностей вітчизняної і світової культури, створення умов для культурної (репродуктивної і продуктивної) діяльності?

- а) інформаційна;
- б) комунікаційна;
- в) виховна;
- г) культурна;
- д) освітня.

3. Яка функція бібліотеки є сукупністю видів її діяльності, спрямована на інформаційне забезпечення духовного відтворення суспільства, яке включає соціалізацію членів суспільства, їх освіту і самоосвіту, виховання і самовиховання?

- а) інформаційна;
- б) комунікаційна;
- в) виховна;
- г) культурна;
- д) освітня.

4. До функцій бібліотекознавства відносяться:

- а) наукові та соціальні функції;
- б) інформаційна та кумулятивна функції;
- в) документна та когнітивна функції;
- г) соціальні та спеціальні.

Практичне заняття 7. Еволюція поглядів бібліотекознавців щодо бібліотеки як системи.

Сутнісна системна модель бібліотеки. Бібліотечний фонд як підсистема бібліотеки. Користувач як підсистема бібліотеки. Бібліотекар як підсистема бібліотеки. Матеріально-технічна база як підсистема бібліотеки.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно знати сутнісну системну модель бібліотеки. Необхідно виокремлювати бібліотечний фонд, користувача, бібліотекаря, матеріально-технічну базу як підсистему бібліотеки.

Студент повинен знати:

1. Сутнісну системну модель бібліотеки.
2. Підсистему бібліотеки.

Студент повинен уміти:

1. Надавати характеристику інформаційній, кумулятивній, комунікативній, культурній, меморіальній, освітній, виховній, виробничій, соціалізуючій, соціокультурній, ідеологічній, рекреаційній, гедоністичній функціям, функціям організації масового читання, моделювання, комплектування, обліку, аналітико-синтетичної обробки, зберігання, доставки документних ресурсів, обслуговування користувачів, управління, координації і кооперації, науково-методичній, дослідницькій.

Практичні завдання.

1. Бібліотечний фонд як підсистема бібліотеки.
2. Користувач як підсистема бібліотеки.
3. Бібліотекар як підсистема бібліотеки.
4. Матеріально-технічна база як підсистема бібліотеки.

ТЕСТИ.

1. Після винайдення книгодрукування у XV ст. бібліотекарями називали
 - а) людей, що вручну переписували книги;
 - б) працівників типографії;
 - в) осіб, що склали найрізноманітніші списки літератури.
2. Як називається особа, що користується бібліотекою на підставі офіційного запису у встановлених документах?
 - а) реципієнт;
 - б) абонемент;
 - в) читач.
3. Основні напрями професійної діяльності:
 - а) діловодська, кадрова, організаційно-управлінська, архівна, бібліотечна, референтська, інформаційно-аналітична, консультаційна;
 - б) музична, організаційна, архівна, бібліотечна, референтська, інформаційно-аналітична, консультаційна;
 - в) технічна, медична, діловодська, кадрова, організаційно-управлінська.

Практичне заняття 8. Бібліотечна професіологія.

Об'єкт, предмет, мета, завдання бібліотечної професіології. Історія і сучасні напрями досліджень бібліотечної професіології. Бібліотечна професія в контексті вітчизняних і світових тенденцій розвитку бібліотечно-інформаційної діяльності. Професіограма бібліотечного працівника. Бібліотечна етика та етикет як складова бібліотечної професіології. Компетентнісний підхід до сучасної бібліотечної освіти.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно знати об'єкт, предмет, мету, завдання бібліотечної професіології, професіограму бібліотечного працівника, сучасні напрями досліджень бібліотечної професіології. Необхідно знати основи бібліотечної етики та етикету як

складової бібліотечної професіології. Компетентнісний підхід до сучасної бібліотечної освіти.

Студент повинен знати:

1. Об'єкт, предмет, мету, завдання бібліотечної професіології, професіограму бібліотечного працівника, сучасні напрями досліджень бібліотечної професіології.
2. Основи бібліотечної етики та етикету як складової бібліотечної професіології.
3. Компетентнісний підхід до сучасної бібліотечної освіти.

Студент повинен уміти:

1. Визначати об'єкт, предмет, мету, завдання бібліотечної професіології, професіограму бібліотечного працівника, сучасні напрями досліджень бібліотечної професіології.
2. Володіти основами бібліотечної етики та етикету як складової бібліотечної професіології.
3. Визначати компетентнісний підхід до сучасної бібліотечної освіти.

Практичні завдання.

1. Професіограма і кваліфікаційні характеристики бібліотекаря.
2. Бібліотечна професіологія: зміст, завдання, основні напрями досліджень.
3. Кодекси професійної етики бібліотекаря.

ТЕСТИ.

1. Як називається професійно-кваліфікаційна модель, яка виражає специфічні характеристики виду діяльності і вимоги до виконавця діяльності?

- а) кваліфікаційна характеристика;
- б) професіограма;
- в) професіологія;
- г) посадова інструкція.

2. Професійна готовність фахівця -це:

- а) суб'єктивний стан особистості, яка вважає себе здатною і підготовленою до виконання відповідної професійної діяльності і прагне її виконувати;
- б) закінчення 5 курсу університету, захист дипломної;
- в) бажання працювати за даним фахом.

3. Професійна діяльність це:

- а) діяльність людини за ознаками певної сукупності професійних завдань та обов'язків (робіт), які виконує фахівець;
- б) діяльність випускника університету, училища, коледжу;
- в) виконання певних видів робіт.

Практичне заняття 9. Основні принципи організації бібліотечної справи.
Загальна характеристика бібліотечної справи. Структура бібліотечної справи.

Бібліотечні мережі і бібліотечні системи. Внутрішньо бібліотечні, відомчо-галузеві, міжвідомчі, міжнародні, організаційні, інформаційні, технологічні й інші форми бібліотечної діяльності. Підходи до ідентифікації бібліотечних мереж. Характеристика бібліотечних фондів, їх кількісний і якісний склад, концентрація бібліотечних фондів. Поняття про бібліотечні об'єднання. Організаційні фактори бібліотечної справи. Шляхи удосконалення бібліотечної справи. Розвиток координації і кооперації бібліотек.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно визначати основні принципи організації бібліотечної справи, загальну характеристику бібліотечної справи, структуру бібліотечної справи. Характеристику бібліотечних фондів, їх кількісний і якісний склад. Знати та характеризувати бібліотечні об'єднання, організаційні фактори бібліотечної справи, шляхи удосконалення бібліотечної справи.

Студент повинен знати:

1. Структуру бібліотечної справи.
2. Бібліотечні мережі і бібліотечні системи.
3. Підходи до ідентифікації бібліотечних мереж.
4. Характеристику бібліотечних фондів, їх кількісний і якісний склад, концентрація бібліотечних фондів.
5. Бібліотечні об'єднання. Організаційні фактори бібліотечної справи.
6. Шляхи удосконалення бібліотечної справи. Розвиток координації і кооперації бібліотек

Студент повинен уміти:

1. Визначати структуру бібліотечної справи.
2. Володіти внутрішньо бібліотечними, відомчо-галузевими, міжвідомчими, міжнародними, організаційними, інформаційними, технологічними й іншими форми бібліотечної діяльності.
3. Характеризувати бібліотечні фонди, їх кількісний і якісний склад, концентрацію бібліотечних фондів.

Практичні завдання.

1. Класифікація бібліотек за змістом фондів.
2. Структурна характеристика бібліотеки: основні елементи і підсистеми, їх внутрішні і зовнішні функції.
3. Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи.

ТЕСТИ.

1. Які бібліотечні процеси охоплює бібліотечна координація?

- а) формування, розміщення і використання фондів;
- б) обслуговування читачів;
- в) науково-методична робота;

- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

2. Як називається організація певного, заздалегідь передбаченого планом на основі спеціалізації (розподілу праці) і розрахованого на тривалий термін взаємного зв'язку між бібліотеками (бібліотечними мережами) в цілях спільного вирішення загальної задачі – максимального залучення населення до користування бібліотечною книгою, повнішого задоволення читацьких запитів, раціонального формування і ефективного використання бібліотечних ресурсів?

- а) бібліотечна спеціалізація;
- б) бібліотечна кооперація;
- в) бібліотечна координація.

3. Які кількісні характеристики включення бібліотек (бібліотечних мереж) в процеси координації і кооперації можуть використовуватися як показники ефективності бібліотечної справи?

- а) види видань, кількість виданої і отриманої по МБА літератури;
- б) число бібліотек, що координують і кооперують свою роботу;
- в) кількість і об'єм спільно виконаних бібліографічних довідок і укладених бібліографічних покажчиків;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

Практичне заняття 10. Реалізація основних принципів організації і функціонування бібліотечної справи в Україні на сучасному етапі.

Загальнодоступність бібліотечної справи. Пріоритет читацьких інтересів. Системність бібліотечної справи. Оптимальне поєднання централізації і децентралізації. Координація і кооперація бібліотечної діяльності. Державно-громадський характер бібліотечної справи.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно визначати загальнодоступність бібліотечної справи, пріоритет читацьких інтересів, системність бібліотечної справи, оптимальне поєднання централізації і децентралізації, координація і кооперація бібліотечної діяльності.

Студент повинен знати:

Методи реалізації основних принципів організації і функціонування бібліотечної справи в Україні на сучасному етапі.

Студент повинен уміти:

1. Визначати пріоритет читацьких інтересів.
2. Характеризувати загальнодоступність бібліотечної справи.

Практичні завдання.

1. Назвіть загальнодоступні спеціальні бібліотеки.

2. Дискусійність питання класифікації і типологізації бібліотек.
3. Класифікація бібліотек за різними критеріями.

ТЕСТИ.

1. В яких напрямках здійснюється реалізація принципу загальнодоступності бібліотек?

- а) фізичний і інтелектуальний доступ;
- б) впровадження сучасних технічних засобів;
- в) раціональна організація інформаційно-бібліотечного обслуговування;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

2. Які основні принципи бібліотечної справи визначає сучасне бібліотекознавство?

- а) загальнодоступність бібліотечної справи;
- б) пріоритет читацьких інтересів;
- в) системність бібліотечної справи;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

3. В яких напрямках здійснюється реалізація принципу загальнодоступності бібліотек?

- а) фізичний і інтелектуальний доступ;
- б) впровадження сучасних технічних засобів;
- в) раціональна організація інформаційно-бібліотечного обслуговування;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

Практичне заняття 11. Бібліотечна система України.

Загальна характеристика бібліотечної системи України. Національні бібліотеки України. Державні бібліотеки України. Бібліотечні мережі України. Організація взаємодії бібліотек. Управління бібліотечною справою в Україні.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно проаналізувати бібліотечну систему України, Національні бібліотеки України, Державні бібліотеки України, Бібліотечні мережі України, принципи управління бібліотечною справою в Україні.

Студент повинен знати:

1. Бібліотечну систему України.
2. Принципи організації взаємодії бібліотек, управління бібліотечною справою в Україні.

Студент повинен уміти:

1.Визначати принципи організації взаємодії бібліотек, управління бібліотечною справою в Україні.

2.Характеризувати бібліотечну систему.

Практичні завдання.

1. Назвіть загальнодоступні спеціальні бібліотеки.

2.Мережа освітянських бібліотек України: ознаки, завдання і функції.

3.Мережа бібліотек Міністерства культури України: ознаки, завдання і функції.

ТЕСТИ.

1. Які цілі управління бібліотечною справою виокремлюються з огляду на рівні управління?

- а) загальнодержавні;
- б) територіальні;
- в) відомчо-галузеві;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

2.Як називається організація певного, заздалегідь передбаченого планом на основі спеціалізації (розподілу праці) і розрахованого на тривалий термін взаємного зв'язку між бібліотеками (бібліотечними мережами) в цілях спільного вирішення загальної задачі – максимального залучення населення до користування бібліотечною книгою, повнішого задоволення читацьких запитів, раціонального формування і ефективного використання бібліотечних ресурсів?

- а) бібліотечна спеціалізація;
- б) бібліотечна кооперація;
- в) бібліотечна координація.

3.Які кількісні характеристики включення бібліотек (бібліотечних мереж) в процеси координації і кооперації можуть використовуватися як показники ефективності бібліотечної справи?

- а) види видань, кількість виданої і отриманої по МБА літератури;
- б) число бібліотек, що координують і кооперують свою роботу;
- в) кількість і об'єм спільно виконаних бібліографічних довідок і укладених бібліографічних покажчиків;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

Практичне заняття 12. IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва.

Передумови створення організації, основні етапи її розвитку. Цілі, завдання, функції, структура, склад, головні органи IFLA. Основні програми IFLA. Участь фахівців України у роботі IFLA.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно проаналізувати IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва: цілі, завдання, функції, структура, склад, участь фахівців України у роботі IFLA.

Студент повинен знати:

1. Основні етапи розвитку IFLA, цілі, завдання, функції, структура, склад, головні органи IFLA.
2. Основні програми IFLA. Участь фахівців України у роботі IFLA.

Студент повинен уміти:

1. Визначати цілі, завдання, функції, структура, склад, головні органи IFLA.
2. Характеризувати основні програми IFLA.

Практичні завдання.

1. IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва.
2. Передумови виникнення, основні етапи розвитку міжнародного бібліотечного співробітництва.
3. Міжнародні бібліотечні організації як провідні центри міжнародного бібліотечного співробітництва.
4. Форми міжнародного співробітництва бібліотек України.

ТЕСТИ.

1. У рамках якої міжнародної бібліотечної організації діє програма «Загальна доступність видань»?
 - а) ІФЛА;
 - б) ЮНЕСКО;
 - в) ІАМЛ.
2. У якому році заснована ІФЛА?
 - а) 1895 р.;
 - б) 1927 р.;
 - в) 1945 р.
3. На який період припадає зародження міжнародного бібліотечного співробітництва?
 - а) XVIII ст.;
 - б) XIX ст.;
 - в) XX ст.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Базові поняття і категорії бібліотекознавства.
2. Цілі бібліотекознавства, його завдання, області наукового пошуку, їх межі.
3. Дискусійність питання про об'єкт бібліотекознавства.
4. Інформація, об'єктивована у вигляді публікації, як елемент об'єкта бібліотекознавства.
5. Читач (споживач інформації, абонент, користувач) як елемент об'єкта бібліотекознавства.
6. Бібліотекар як елемент об'єкта бібліотекознавства.
7. Дискусійність питання про предмет бібліотекознавства.
8. Наукові функції бібліотекознавства.
9. Соціальні функції бібліотекознавства.
10. Структура бібліотекознавства як науки.
11. Структура бібліотекознавства як навчальної дисципліни.
12. Міждисциплінарні зв'язки бібліотекознавства.
13. Основні етапи розвитку бібліотекознавства.
14. Передісторія бібліотекознавчої думки.
15. Розвиток бібліотекознавчої думки в бібліотеках Стародавнього Світу.
16. Релігійна спрямованість бібліотекознавчої думки Середньовіччя.
17. Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у ХІХ ст.
18. Українське бібліотекознавство ХІХ - початку ХХ ст.
19. Формування бібліотекознавства як навчальної дисципліни.
20. Роль міжнародних фахових об'єднань у розвитку бібліотекознавства.
21. Розвиток українського бібліотекознавства у ХХ ст.
22. Нові завдання бібліотекознавства в умовах інформаційного суспільства.
23. Фахова бібліотекознавча періодика.
24. Поняття про методи та наукову методичку бібліотекознавства.
25. Характеристика загальнонаукових методів бібліотекознавчих досліджень.
26. Характеристика спеціальних методів бібліотекознавчих досліджень.
27. Характеристика діяльності основних центрів бібліотекознавчих досліджень в Україні.
28. Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі.
29. Основні напрями бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі.
30. Українські наукові бібліотекознавчі школи.
31. Соціальні функції бібліотеки як одна з найфундаментальніших проблем бібліотечної теорії і практики.
32. Еволюція поглядів бібліотекознавців на соціальне призначення бібліотеки.

33. Співвідношення соціальних і технологічних функцій бібліотеки.
34. Соціальні функції бібліотеки.
35. Технологічні функції бібліотеки.
36. Дискусійність питання класифікації і типологізації бібліотек.
37. Еволюція поглядів бібліотекознавців на проблеми класифікації і типологізації бібліотек.
38. Класифікація бібліотек за різними критеріями.
39. Класифікація бібліотек за соціальним призначенням.
40. Класифікація бібліотек за адміністративно-територіальним поділом.
41. Класифікація бібліотек за змістом фондів.
42. Загальні бібліотеки, їх основні типологічні ознаки.
43. Типологічні особливості та функції національних бібліотек.
44. Типологічні ознаки універсальних бібліотек.
45. Спеціальні бібліотеки, їх основні типологічні ознаки.
46. Типологічні особливості особистих бібліотек, їх види і функції.
47. Загальнодоступні спеціальні бібліотеки.
48. Галузева диференціація бібліотек.
49. Історичні витоки та закономірності історичного розвитку бібліотечної професії та бібліотечної освіти.
50. Бібліотечно-інформаційний фахівець як особлива соціально-професійна група.
51. Професіограма і кваліфікаційні характеристики бібліотекаря.
52. Бібліотечна професіологія: зміст, завдання, основні напрями досліджень.
53. Кодекси професійної етики бібліотекаря.
54. Основні принципи і стратегічні цілі бібліотечної освіти України
55. Місце бібліотекознавчої професіології в структурі бібліотекознавства.
56. Підготовка науково-педагогічних бібліотечних кадрів в Україні.
57. Система безперервної бібліотечно-інформаційної освіти.
58. Структурна характеристика бібліотеки: основні елементи і підсистеми, їх внутрішні і зовнішні функції.
59. Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи.
60. Забезпеченість населення бібліотечною мережею в Україні на сучасному етапі.
61. Централізована бібліотечна система як первинний рівень бібліотечних об'єднань.
62. Національні бібліотеки України.
63. Державні бібліотеки України.
64. Мережа бібліотек Міністерства культури України: ознаки, завдання і функції.
65. Мережа бібліотек Національної академії наук України: ознаки, завдання і функції.
66. Мережа науково-технічних бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
67. Мережа сільськогосподарських бібліотек України: ознаки, завдання і функції.

68. Мережа медичних бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
69. Мережа освітянських бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
70. Науково обґрунтована і реалістична бібліотечна політика як основа управління бібліотечною справою.
71. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу».
72. Організаційна структура управління бібліотечною справою України.
73. Органи державного управління бібліотечною справою України (державний, галузевий, територіальний рівні).
74. Органи керівництва мережами бібліотек НАН України, науково-технічних, сільськогосподарських, освітянських бібліотек.
75. Українська бібліотечна асоціація (УБА) і її роль в управлінні бібліотечною справою України.
76. Передумови виникнення, основні етапи розвитку міжнародного бібліотечного співробітництва.
77. Міжнародні бібліотечні організації як провідні центри міжнародного бібліотечного співробітництва.
78. Основні об'єкти зовнішнього середовища бібліотеки.
79. IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва.
80. Форми міжнародного співробітництва бібліотек України.
81. Основні елементи функціонування бібліотеки.
82. Міністерство культури України як центральний орган виконавчої влади, який здійснює загальне методичне керівництво бібліотеками України та координацію їх роботи.
83. Бібліотечний фонд як підсистема бібліотеки.
84. Користувач як підсистема бібліотеки.
85. Бібліотекар як підсистема бібліотеки.
86. Матеріально-технічна база як підсистема бібліотеки.
87. Організаційна структура бібліотеки.
88. Еволюція поглядів бібліотекознавців щодо бібліотеки як системи.
89. Основні параметри результатів діяльності бібліотеки, їх кількісні та якісні характеристики.
90. Основні, допоміжні (забезпечуючі) та управлінські процеси діяльності бібліотеки.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи

Варіант №1.

1. На основі опрацювання наукових і довідкових джерел розглянути різноманітні підходи до визначення базових понять курсу: «бібліотека», «бібліотечна справа», «бібліотекар»; «інформація», «документ», «публікація», «комунікація», «інформаційні

потреби», «інформаційна система»; «читач бібліотеки», «користувач бібліотеки», «абонент бібліотеки»; «бібліотечне обслуговування».

2. Схематично зобразити міжпредметні зв'язки бібліотекознавства.

3. Скласти зведену хронологічну таблицю історії розвитку бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни.

4. Охарактеризувати фахову бібліотекознавчу періодику.

Варіант №2

1. Охарактеризувати еволюцію поглядів бібліотекознавців щодо функцій бібліотек.

2. Проаналізувати зовнішні і внутрішні функції підсистем бібліотеки як системи.

3. Навести приклади позитивних і негативних впливів зовнішнього середовища на функціонування бібліотеки (політичних, економічних, технологічних чинників, населення, окремих елементів системи соціальних комунікацій тощо).

4. Охарактеризувати еволюцію поглядів бібліотекознавців щодо класифікації і типологізації бібліотек.

Варіант № 3

1. Визначити завдання та обов'язки, знання, кваліфікаційні вимоги, які висуваються до бібліотекаря згідно з «Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників».

2. Визначити специфічні професійні характеристики й особисті риси бібліотекаря.

3. Побудувати багаторівневу схему бібліотечної системи України.

Варіант №4

1. На основі аналізу даних статистичного бюлетеня Державної служби статистики України «Заклади культури, мистецтва, фізкультури та спорту України у ... р.» проаналізувати сучасний стан забезпеченості населення України бібліотечною мережею.

2. Охарактеризувати основні аспекти бібліотекознавства.

3. Які наукові функції виконує бібліотекознавство?

Варіант № 5

1. Назвіть провідні центри бібліотекознавчих досліджень в Україні.

2. Охарактеризуйте наукові та соціальні функції бібліотекознавства.

3. Проаналізуйте розвиток бібліотекознавчої думки в бібліотеках Стародавнього Світу.

Варіант №6

1. Охарактеризуйте внесок окремих вчених у розвиток бібліотекознавства: В.І. Соболевський, М.О. Рубакін, О.О. Покровський, Л.Б. Хавкіна та ін.

2. Визначити поняття про методи та наукову методику бібліотекознавства.

3. Підготувати стислий бібліографічний словник найбільш відомих дослідників у галузі бібліотекознавства.

Варіант №7

1. Підготувати реферат на тему «Бібліотечні об'єднання» .
2. Визначіть структуру бібліотечної справи.
3. Охарактеризувати Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи.

Варіант №8

1. Охарактеризувати компетентнісний підхід до сучасної бібліотечної освіти.
2. Підготувати реферат на тему «Розвиток українського бібліотекознавства у ХХ ст.» .
3. Зміст поняття «функція бібліотеки».

Література

1. Історія української культури у п'яти томах. 3. – К : Наукова думка, 2003. – 1245 с.
2. Справочник бібліотекаря / науч. ред. А.Н. Ванеев, В.А. Минкина. – изд. 2-е, исправл. и допол. – Санкт-Петербург : Профессия, 2003. – 448 с. – (Библиотека).
3. Освітні інновації у вищих навчальних закладах України : Каталог. – К : Стилос, 2003. – 336 с.
4. Журнал ведення моніторингу навчального закладу / Упор. Перехейда О. – 2-ге вид., стереотипне. – К. : Шкільний світ, 2008. – 128 с. – Відом. про відпов. - на звор. стор. титул. арк.
5. Створення та використання електронних ресурсів в університетах України: за результатами дослідження / Упор. Ярошенко Т.О., Чуканова С.О. – К. : НаУКМА, 2012. – 64 с.
6. Діяльність бібліотек вищих навчальних закладів у світлі модернізації вищої освіти : матеріали міжнародної науково-практичної конференції м.Севастополь, 19-21 травня 2009 р. – Севастополь : СевНТУ, 2009. – 192 с.
7. Збірник матеріалів наради директорів бібліотек вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації "Бібліотека вищого навчального закладу - ключова ланка інформаційного забезпечення навчального процесу на сучасному етапі" 12-13 лютого 2007 р.. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2007. – 80 с.
8. Стандарти з інформації, бібліотечної і видавничої справи станом на 01.03.2004 рік : бібліографічний покажчик. – К. : Державна науково-технічна бібліотека України, 2004. – 16 с.
9. Універсальна десяткова класифікація (УДК). Допоміжні та основна таблиці (станом на 2011 рік). – К. : Книжкова палата України, 2017. – 1096 с.
10. Універсальна десяткова класифікація (УДК). Алфавітно-предметний покажчик (зведений).. – К. : Книжкова палата України, 2017. – 904 с.
11. Молодіжні простори в бібліотеках [Електронний ресурс] : метод. рек. / Укр. бібл. асоц., Асоц. молодіж. Центрив України. – Київ, 2019. – 21 с.
12. ІХ Львівський міжнародний бібліотечний форум «Бібліотек@ – творимо свободу» [Електронний ресурс] : збірник матеріалів. – К. : УБА, 2018. – 61 с.
13. Сучасна інформаційно-бібліотечна освіта: стратегічні орієнтири [Електронний ресурс] : збірник матеріалів VIII Міжнародна науково-практичної конференції(сmt. Славське Львівської обл., 27 лютого - 2 березня 2018 року) / редкол. : В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. В. Загуменна, І. О. Шевченко, Я. Є. Сошинська. – К. : УБА, 2018. – 88 с.
14. Матеріали до стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» / упорядники : О. М. Бруй, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. С. Пашкова, Я. Є. Сошинська, І. О. Шевченко. – К. : УБА, 2015. – 57 с.
15. Молодіжні простори в бібліотеках [Електронний ресурс]. – 21 с.
16. Навчання студентів академічній доброчесності у бібліотеці ВНЗ : методичні поради / укладачі: Л. В. Савенкова, С. О. Чуканова. – К. : УБА, 2016. – 39 с. – [+електронний ресурс].
17. Основи формування культури академічної доброчесності в бібліотеці : інформаційний огляд. – К. : УБА, 2016. – 41 с. – [+електронний ресурс].
18. Бібліотекознавство : курс лекцій / укладач К.М. Мовчан. – Мукачево : РВЦ МДУ, 2019. – 120 с. – [+електронний ресурс].
19. Бібліотека XXI століття: перспективи та інновації [Електронний ресурс] : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.(м.Київ, 23 квітня 2015 р.) / Наук. б-ка, Каф. книгознавства і бібліотекознавства. – К. : Вид. центр КНУКіМ, 2015. – 237 с.
20. Роль бібліотеки у створенні когнітивного ресурсу суспільства знань: технології, освіта, наука [Електронний ресурс] : збірник наукових праць / ред. кол. Л.Г. Бакуменко та інші. – Харків : ХДУХТ, 2016. – 183 с.
21. Бібліотечна справа на Поділлі: історія і сучасність [Електронний ресурс] : збірник / редкол.: В.А.Дубінський (голова), О. М. Завальнюк, Л. В. Баженов та ін. – Кам'янець-Подільський, 2016. – 94 с.

22. Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : збірник / наук. ред.: Т.В. Добко, І.Г. Лобановська ; редкол.: Л.Д. Березівська (голова), С.М. Зозуля (заст. голови), Т.В. Філімонова, Л.І. Страйгородська, Л.І. Самчук. – К., 2016. – 181 с.
23. Бібліотечна справа і бібліотекознавство України (2006–2010) [Електронний ресурс] : наук. допом. бібліогр. покажч. / наук. ред. І.О. Негрейчук. – К., 2014. – 272 с.
24. Асеев, Г. Г. Информационные технологии в документоведении : учеб. пособие для студентов гуман. спец. / Г. Г. Асеев, В. Н. Шейко. – Харьков : Харьковский государственный институт культуры, 1997. – 290 с.
25. Білуха, М. Т. Методологія наукових досліджень : Допущено МОНУ як підручник для студ. ВНЗ / М. Т. Білуха. – К : АБУ, 2002. – 480 с.
26. Васильченко, М.П. та ін. Бібліотечні фонди [Електронний ресурс] : посібник / М.П. та ін. Васильченко. – Харків : Основа, 1993. – 152 с.
27. Вергун, А. Р. Програмне забезпечення для перевірки наукових текстів на плагіат : інформаційний огляд / А. Р. Вергун, Л. В. Савенкова, С. О. Чуканова. – К. : УБА, 2016. – 36 с. – [+електронний ресурс].
28. Добленко, Т. О. Національні бібліотеки світу : практикум / Т. О. Добленко. – К. : Ліра-К, 2017. – 48 с.
29. Дригайло, В. Г. Технология работы библиотеки : Научно-практическое пособие / В. Г. Дригайло. – М. : ЛИБЕРЕЯ, 2009. – 544 с. – (Библиотекарь и время. XXI век ; №104).
30. Дригайло, В. Г. Основы организации работы библиотеки вуза : научно-практическое пособие / В. Г. Дригайло. – М. : ЛИБЕРЕЯ, 2007. – 624 с. – (Библиотекарь и время. XXI век ; №64).
31. Дригайло, В. Г. Основы управления библиотекой высшего учебного заведения : научно-практическое пособие / В. Г. Дригайло, Е. В. Башун, В. Н. Волинец. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ЛИБЕРЕЯ, 2004. – 328 с.
32. Кушнарченко, Н. М. Бібліотечне краєзнавство : Підручник. Затв. МОНУ / Н. М. Кушнарченко. – К. : Знання, 2007. – 502 с. – (Вища освіта XXI століття).
33. Кушнарченко, Н. М. Бібліотечне краєзнавство [Електронний ресурс] : підручник / Н. М. Кушнарченко. – К. : Знання, 2007. – 502 с.
34. Кушнарченко, Н. М. Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнарченко, В. К. Удалова. – Київ : Вікар, 2003. – 328 с. – (Вища освіта XXI століття).
35. Митрофанова, С. В. Учет библиотечных фондов : методическое пособие / С. В. Митрофанова. – М. : Профиздат, 2001. – 160. – (Современная библиотека).
36. Онищенко, В.М. та ін. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства [Електронний ресурс] : монографія / О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна, В.М. та ін. Горовий. – К. : НБУВ, 2011. – 235 с.
37. Палеха, Ю. І. Бібліотечне фондознавство : навчальний посібник / Ю. І. Палеха, І. О. Іванова, Л. О. Черепуха ; за заг. ред. Ю.І. Палехи. – К. : Ліра-К, 2019. – 276 с.
38. Пасмор, Н. П. Бібліотечно-інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів : монографія / Н. П. Пасмор. – К : Кондор, 2006. – 116 с.
39. Пашутинський, Є. К. Посадові інструкції. Освіта, культура, мистецтво / Є. К. Пашутинський. – 2-е видання, стереотипне. – К : КНТ, 2008. – 240с.
40. Світельник, І. Інформаційна культура студента : навчальний посібник. Реком. МОН молодьспорт України / І. Світельник. – К. : Кондор, 2012. – 182 с.
41. Світельник, І. Інформаційна культура студента : навчальний посібник. Рекомендовано МОН молоді та спорту України / І. Світельник. – К. : Кондор, 2015. – 182 с.
42. Сукиасян, Э. Р. Библиотечные каталоги : методические материалы / Э. Р. Сукиасян. – М. : ИПО Профиздат, 2002. – 192 с. – (Современная библиотека ; вып. 19).

43. Сусллова, И. М. Менеджер библиотеки: требования к профессии и личности / И. М. Сусллова. – 2-е изд., доработ., допол. – М. : МГУКИ, 2001. – 144 с. – (Современная библиотека ; вып. 6).

44. Енциклопедія видавничої справи : Навч. посібник / В. П. Ткаченко, І. Б. Чеботарьова, П. О. Киричок, З. В. Григорова. – Харків : Прапор, 2008. – 320 с.

45. Шаравара, Т. О. Інформаційний пошук і робота з бібліотечними ресурсами : навчальний посібник для аспірантів / Т. О. Шаравара. – К. : Ліра-К, 2016. – 256 с.

46. Шепелева, І. О. Настільна книга шкільного бібліотекаря / І. О. Шепелева, Г. М. Іващенко. – Харків : ВГ "Основа", 2011. – 128 с. – (Настільна книга).

47. Ярошенко, Т. О. Електронні журнали в системі інформаційних ресурсів бібліотеки : монографія / Т. О. Ярошенко. – К : Знання, 2010. – 215с.

Електронні ресурси віддаленого доступу:

1. Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. – Режим доступу: <http://www.libraryforum.info/archive>

2. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Режим доступу: <http://journals.uran.ua/bdi/issue/archive>

3. Електронні ресурси читальної зали НБ МДУ. – Режим доступу: <https://msu.edu.ua/library/cul-online/>

4. Інституційний депозитарій МДУ.– Режим доступу: <http://dspace.msu.edu.ua:8080/>

5. Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової та навчальної дисципліни. –Режим доступу: <https://librarys.ru/etapi-rozvitku/38-viniknenny.html?start=2>

Навчально-методичне видання

Бібліотекознавство

Методичні рекомендації

Укладач К.М.Мовчан

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ, 89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>